

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Факультет/інститут Коломийський навчально-науковий
інститут**

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В4. Основи правознавства

Освітня програма Початкова освіта

Спеціальність 013 «Початкова

освіта»Галузь знань 01

Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри

Протокол № 1 від “26 ”
серпня 2021 р.

м. Коломия - 2021

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи правознавства
Викладач (-і)	Марчук Микола Васильович
Контактний телефон викладача	095 5077102
Е-mail викладача	marchukmv@ukr.net
Формат дисципліни	Вибіркова
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Консультації до самостійної роботи проводяться на практичних заняттях і згідно графіку консультацій викладача.
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення «Основ правознавства» виступають загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування держави і права, а також система основних понять юриспруденції.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:</p> <p>Тема 1. Основи конституційного права.</p> <p>Тема 2. Основи теорії держави і права.</p> <p>Тема 3. Основи адміністративного права.</p> <p>Тема 4. Основи цивільного права і цивільного процесу.</p> <p>Тема 5. Основи трудового права.</p> <p>Тема 6. Основи кримінального права.</p> <p>Тема 7. Основи сімейного права.</p>	

Тема 8. Основи фінансового права.

В темах є план, методичні рекомендації, питання для самоконтролю, тести, практичні завдання та завдання для самостійної роботи, критерії оцінювання.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу – Метою викладання навчальної дисципліни «Основи правознавства» є формування у сучасного студента високого рівня юридичної обізнаності, правосвідомості та активної суспільної позиції, яка базується на ретельному знанні нормативних актів та правових механізмів захисту інтересів людини у державі.

- **Завдання:** Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи правознавства» є збагачення та розширення гуманітарної підготовки студентів, формування творчої активності майбутніх фахівців. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:
- **знати:** Загальні положення основних галузей права України; Зміст суспільних відносин, які врегульовані відповідними галузями права; Зміст правових положень, які формують правовий стан людини і громадянина у державі; Обсяг прав і свобод людини у сучасному суспільстві; Зміст сучасних економічних правовідносин у державі; Обсяг нормативно-правових документів, які регулюють сферу майбутньої професійної діяльності; Загальні засади підприємницьких правовідносин та особливості правового врегулювання підприємництва в обраній сфері діяльності; Загальні процесуальні норми захисту прав та інтересів людини в сучасному суспільстві; Обсяг правових положень, необхідних для здійснення керівництва власним бізнесом у обраній спеціалізації; Основи податкового права та комплекс прав та обов'язків платника податків-фізичної особи.
- **вміти:** Здійснювати правовий аналіз конкретних суспільних відносин та самостійно класифікувати їх відповідно до конкретної галузі права; Самостійно розв'язувати практичні правові ситуації; Самостійно розшукувати потрібні нормативно-правові документи для розв'язування юридичної проблеми; Складати документи правового характеру; Вільно користуватися нормативно-правовою базою у професійній діяльності; Мати практичні навички організації трудових правовідносин на підприємстві; Визначати та розв'язувати трудові суперечки; Організувати та ефективно здійснювати підприємницьку діяльність у обраній сфері.

4. Результати навчання (компетентності)

Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя України, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.

Етична. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи).

Соціокультурна. Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя. Здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей. Здатність учителя користуватися нормативними документами та реалізовувати на практиці цілі завдання навчання предмету/освітньої галузі в початковій школі.

5. Організація навчання курсу			
Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		16	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		14	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	013 «Початкова освіта»	II	Вибірковий

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основи Конституційного права.

Поняття, предмет та система галузі конституційного права, її місце та роль у системі права України. Джерела галузі конституційного права. Генезис та еволюція української конституції. Конституція України та її юридичні властивості. Конституційний лад України: поняття, принципи. Державні символи України. Конституційно – правова відповідальність.

Тема 2. Основи теорії держави і права.

Право як загальносоціальне явище. Об'єктивне юридичне право у системі соціальних регуляторів. Основні права людини. Межі здійснення прав людини. Правові відносини. Правосвідомість та правова культура особи. Правотворчість. Нормативно- правові акти та інші форми права України. Система права і систематизація законодавства. Правові норми: поняття, ознаки, склад. Правопорушення і юридична відповідальність.

Тема 3. Основи адміністративного права.

Поняття, предмет та джерела адміністративного права. Принципи державного управління в Україні. Суб'єкти адміністративного права. Державна служба в Україні. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Відповідальність за окремі види правопорушень.

Тема 4. Основи цивільного права і цивільного процесу.

Поняття, предмет та джерела цивільного права. Фізична особа як учасник цивільних відносин. Цивільна дієздатність та правоздатність фізичних осіб. Юридична особа як учасник майнових цивільних відносин: поняття, правові ознаки, види. Поняття, зміст та форми права власності. Підстави набуття та припинення права власності. Захист цивільних прав. Спадкове право.

Основи адміністративного права.	11,5	2	2			7,5	11	1	0			10
Тема 4. Основи цивільного права і цивільного процесу.	11,5	2	2			7,5	11,5	1	0,5			10
Тема 5. Основи трудового права.	11,5	2	2			7,5	11,5	1	0,5			10
Тема 6. Основи кримінального права.	11,5	2	2			7,5	11	1	0			10
Тема 7. Основи сімейного права.	10,5	2	1			7,5	11	1	0			10
Тема 8. Основи фінансового права.	10,5	2	1			7,5	11	1	0			10
Усього годин	90	16	14			60	90	8	2			80

Перелік тем для самостійного вивчення:

Тема 1. Основи конституційного права України. Соціально-економічні політичні та особисті права та свободи. Конституційні гарантії захисту прав і свобод.

Тема 2. Основи теорії держави і права. Загальна характеристика права України. Основні положення про державу і право. Загальні засади конституційного ладу України.

Тема 3. Основи адміністративного права. Органи повноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.

Тема 4. Основи цивільного права і цивільного процесу. Захист права власності.

Забезпечення виконання зобов'язань.

Тема 5. Основи трудового права. Право соціального захисту. Вихід на допомогу. Відсторонення від роботи. Видача довідки про роботу та заробітну

плату. Забезпечення зайнятості вільнолюбних працівників. Поняття та види робочого

часу. Час відпочинку. Право на відпустку виділення відпусток. Охорона праці. Право соціального захисту.

Тема 6. Основи кримінального права.

Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя. Кримінальна відповідальність за злочини проти волі, честі та гідності особи. Злочини у сфері охорони державної таємниці.

Тема 7. Основи сімейного права. Нотаріат в Україні. Майнові права та обов'язки подружжя. Права та обов'язки батьків та дітей. Опіка та піклування. Нотаріат в Україні.

Тема 8. Основи фінансового права України. Законодавство України про банки і банківську діяльність. Правові основи страхування.

Теми практичних занять (денне навчання)

№	Назва теми	годин
1	Основи загальної теорії держави. Поняття, ознаки та теорії виникнення держави. Правова держава як гарант здійснення, охорони та захисту прав людини. Сутність сучасної держави соціально-демократичної орієнтації. Форма держави. Елементи форми держави.	2
2	Конституційне право – провідна галузь права України. Поняття, предмет та система галузі конституційного права, її місце та роль у системі права України. Джерела галузі конституційного права. Генезис та еволюція української конституції. Конституція України та її юридичні властивості. Конституційний лад України: поняття, принципи.	2
3	Основи адміністративного права України. Поняття, предмет та джерела адміністративного права. Принципи державного управління в Україні. Суб'єкти адміністративного права. Державна служба в Україні. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Відповідальність за окремі види правопорушень.	2
4	Основи фінансового і податкового права України. Поняття, предмет та джерела фінансового і податкового права. Бюджет і бюджетна система України. Структура доходів і видатків державного бюджету України та місцевих бюджетів. Поняття, ознаки та види податку. Загальнодержавні податки. Місцеві податки і збори. Відповідальність платників податків. Способи захисту прав і законних інтересів платників податків.	1
5	Основи цивільного права України. Поняття, предмет та джерела цивільного права. Фізична особа як учасник цивільних відносин. Цивільна дієздатність та правоздатність фізичних осіб. Юридична особа як учасник майнових цивільних відносин: поняття, правові ознаки, види. Поняття, зміст та форми права власності. Підстави набуття та припинення права власності. Захист цивільних прав. Спадкове право.	2
6	Основи сімейного права України. Поняття сімейного права, його принципи та джерела. Сімейне законодавство України. Укладення та припинення шлюбу. Права та обов'язки подружжя. Права та обов'язки батьків і дітей за законодавством України. Правові форми влаштування дітей, що позбавлені батьківського піклування.	1
	Основи трудового права України. Поняття, предмет і джерела трудового права. Колективний договір, зміст та порядок укладення.	

7	Трудовий договір: сторони, зміст та види. Контракт як вид трудового договору. Підстави припинення трудового договору та їх класифікація. Порядок оформлення звільнення і проведення розрахунків.	2
8	Правоохоронні та правозахисні органи в Україні. Повноваження та система органів прокуратури. Правовий статус міліції. Служба безпеки України: її завдання та повноваження. Інші правоохоронні органи України. (Загальна характеристика судової системи України. Органи юстиції України: їх система та повноваження. Поняття нотаріату й органи і посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії. Функції адвокатури та види адвокатської діяльності.	2
ВСЬОГО		14

Теми практичних занять (заочне навчання)

№	Назва теми	годин
1	Конституційне право – провідна галузь права України. Джерела галузі конституційного права. Генезис та еволюція української конституції. Конституція України та її юридичні властивості.	0,5
2	Основи загальної теорії держави. Поняття, ознаки та теорії виникнення держави. Правова держава як гарант здійснення, охорони та захисту прав людини. Сутність сучасної держави соціально-демократичної орієнтації. Форма держави. Елементи форми держави.	0,5
3	Основи цивільного права України. Поняття, предмет та джерела цивільного права. Фізична особа як учасник цивільних відносин. Цивільна дієздатність та правоздатність фізичних осіб. Юридична особа як учасник майнових цивільних відносин: поняття, правові ознаки, види. Поняття, зміст та форми права власності. Підстави набуття та припинення права власності. Захист цивільних прав. Спадкове право.	0,5
4	Основи трудового права України. Поняття, предмет і джерела трудового права. Колективний договір, зміст та порядок укладення. Трудовий договір: сторони, зміст та види. Контракт як вид трудового договору. Підстави припинення трудового договору та їх класифікація. Порядок оформлення звільнення і проведення розрахунків.	0,5
ВСЬОГО		4

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи.
	(Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про
	організацію освітнього процесу
	та
	розробку основних документів
	організації освітнього процесу в
	ДВНЗ
	«Прикарпатський національний університет імені
	Василя Стефаника»). Участь
	в роботі продовж

	семестру/залік – 100. Поточний контрольвключає:тестування, виконанняпрактичнихзавдань, самостійна робота.
Вимоги до письмової роботи	При виконанні певного письмового завдання з дисципліни необхідно враховувати: <ul style="list-style-type: none"> • повноту і правильність відповіді; • здатність узагальнювати отримані знання; • здатність застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях; • уміння аналізувати і оцінювати факти, події, інтерпретувати схеми, графіки, діаграми; • уміння викладати матеріал чітко, логічно, послідовно.
Практичні заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 80% практичних робіт та завдань самостійної роботи.
7. Політика курсу	
Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2	
8. Рекомендована література	
<p style="text-align: center;">Б аз о в а</p> <ul style="list-style-type: none"> • Конституція України : Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96- ВР. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80. • Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. • Луць Л.А. Загальна теорія держави та права : навч.-метод. посібник (за кредитно-модульною системою) / Л.А. Луць. – К. : Атіка, 2008. – 412 с. • Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях: навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с. • Кириченко В. М. Теорія держави і права: модульний курс / В. М. Кириченко О. М. Куракін. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 264 с. • Демків Р.Я. Конституційне право України: курс лекцій / Р. Я. Демків. - Л. : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. - 332 с • Майданник О. О. Конституційне право України : навч. посіб. / О. О. Майданник – К : Алерта, 2011. – 380 с. • Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол. : В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. : Нац. акад. прав. наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2011. – 1128 с. 	

- Іванов Ю.Ф. Судова влада та правоохоронні органи України: навч. посіб. / Іванов Ю. Ф. ; Акад. муніцип. упр. — К. : [АМУ ВПЦ], 2010. — 172 с.
- Нор В.Т., Анікіна Н.П., Бобченко Н.Р. Судові та правоохоронні органи України: підруч. для студ. вищ. навч. закл./ За ред. В.Т. Нора. — К.: Ін Юре. — 2010.
- Адміністративне право : навч. посіб. / З.Р. Кісіль, Р.В. Кісіль. — 3-тє вид. — К. : ЦУЛ, 2011. — 696 с.
- Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. — К.: ЮрінкомІнтер, 2011. — 576 с.
- Фінансове право: підручник / [Алісов Є. О. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. П. Кучерявенка ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". — Х. : Право, 2013. — 398 с.
- Волощук М. Г. Фінансове право: навч. посіб. - Ужгород : Видавництво Олесандри Гаркуші,

2013. — 238 с.

- Плахтєєва В.І. Цивільне право України у поняттях і термінах: слов.-довід. для ВНЗ / В. І. Плахтєєва. — Х. : Форт, 2013. — 209 с.
- Матвєєв П.С. Цивільне право (в схемах): навч. посіб. / П. С. Матвєєв, В. І. Бірюков; Нац. акад. внутр. справ. — К. :Алерта, 2013. — 255 с.
- Сімейне право України: підручник / [Баранова Л. М. та ін.] ; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Жилінкової. - 3-є вид., переробл. і доповн. - К. :ЮрінкомІнтер, 2011. - 260 с.
- Словник юридичних термінів і понять: навч. посіб. / [В. Г. Гончаренко та ін.] ; за ред. проф. В. Г. Гончаренка та З. В. Ромовської ; Акад. адвокатури України. - К. :Юстініан, 2013. — 597 с.
- Трудове право (поняття, схеми, таблиці): навч. посіб. / Н. П. Павлів-Самоїл, В. М. Адам, А. І. Годяк ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л. :ЛьвДУВС, 2013. — 171 с.
- Трудове право : підручник / [В. В. Жернаков та ін.] ; за заг. ред. В. В. Жернакова ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х. : Право, 2012. - 494 с.
- Кримінальне право України: загальна та особливачастини. Підручник для ВНЗ у 2-х томах. Баулін Ю. В., Борисов В. І., Кривоченко Л. М., Ломако В. А. та ін. / за ред. Сташиса В. В., Тація В. Я. — 2010. — 608 с.
- Кримінальне право України: практикум. Навчальний посібник. Андрушко П. П., Берзін П. С., Кобзаренко В. П., Матишевський П. С. та ін. / За ред. Яценка С. С. — 3-є вид. — 2010. — 640 с.

Допоміжна

- Огородник А. Механізм забезпечення прав і свобод людини та принципи законності в Україні / А. Огородник // Право України. — 2008. - № 6. — С. 14-18.
- Конституція України у судових рішеннях / М. П. Орзіх, А. А. Єзеров, Д. С. Терлецький. — К. :Юрінком Інтер, 2011. — 432 с.
- Шаповал В. Корнеєв А. Історія конституційного устрою сучасної української держави //Право України. — 2011. № 4.
- Мельник В. Конституція України в ієрархічній структурі законодавства: науково-теоретичний аспект / В.Мельник // Право України. — 2009. - №5. — С.61-66.
- Семерак О.С. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. / О. С.Семерак. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2008. - 392 с.
- Мочкош Я. Система правоохоронних органів України: проблеми і пропозиції // Право України. — 2008. — № 3. — С. 80-84.
- Музичук О.М. Форми контролю за діяльністю правоохоронних органів // Адміністративне право і процес. — 2012. — № 1. — С. 41-48.
- Вовчук М. М. Методи і процедури класифікації адміністративних правопорушень // Адміністративне право і процес. — 2012. - № 2 (2). — С. 56-65.
- Назар Ю.С. Фінансове право : навч. посіб. / Ю. С. Назар, Н. І. Романів ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л. :Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2012. - 243 с.

- Волощук М.Г. Податкове право: навч. посіб. / Волощук М. Г., Менджул М. В. ; Закарпат. держ. ун-т, Терит. від-ня Асоц. платників податків України у Закарпат. обл. — Ужгород : Вид-во Олександрії Гаркуші, 2012. — 141 с.
- Бублик О.І. Цивільне право України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. І. Бублик ; ДЗ "Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка", Каф. політол. та правознав. - Луганськ : ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2013. — 226 с.
- Цивільне право України: курс лекцій (заг. частина) : навч. посіб. / Л. І. Сопільник [та ін.] ; Львів. ун-т бізнесу та права, ГУ МВС України у Львів. обл. - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. — 439 с.
- Ромовська З. В. Сімейний кодекс України
- Дубчак Л. С. Участь адвоката у наданні правової допомоги у справах про встановлення режиму окремого проживання подружжя. / Вісник Академії адвокатури України : наук. журн. — К. — 2012. — Вип. 3 (25) - С. 251-253.
- Вісьневські Я. Трудовий договір в умовах ринкової економіки. / Вісник Львівського університету.- Л., Сер., Юридична. - 2013. — Вип. 57 - С. 235-247.
- Більдінова М. Трудова функція працівника як обов'язкова умова трудового договору на прикладі трудового законодавства Російської Федерації. / Вісник Львівського університету.- Л., Сер., Юридична. - 2013. — Вип. 58 — С. 218-224.

евзірн

Викладач
доцент М . В . М а р ч у к

кандидат історичних наук,